

Sterna, la revista



Núm.: 004 - Diciembre/2017 - marzo/2018



Sterna, la revista

*Núm. 004. Desembre/2017 -
març/2018*

Coordinador editorial:
Carlos Alvarez-Cros

Consell editorial: Carlos
Alvarez-Cros, Josep Ma Bas
Lay, Jaume Ramot García,
Rosa Matesanz Torrent

Convidat: Ponç Feliu
Latorre

Col·laboradors: Carlos
Alvarez-Cros, Manel Alvarez
Cros, Josep Ma Bas Lay,
Jofre de Febrer Bonilla,
Albert Mallol Camprubí,
Núria Formatger Masferrer,
Mònica López García, Rosa
Matesanz Torrent, Aniol
Negre Albertí, Esther Pardo
Gimeno, Eudald Pujol Buxó,
Jaume Ramot García, Josep
"Temi" Vives Rego.

Revisió i correcció: Esther
Pardo Gimeno.

Contacte:
sterna@yahoogroups.com

Les opinions dels autors,
col·laboradors i convidats
corresponen exclusivament
al seu criteri personal.

© Les imatges són propietat
dels seus autors.

Imatge de portada:
raspinell comú *Certhia*
brachydactyla. Parc dels
Estanys, Castell-Platja
d'Aro, 13/01/18. Foto: Rosa
Matesanz Torrent.

SUMARI

3 EDITORIAL. Jaume Ramot García, President del Grup de Natura Sterna.

4 UN CONVIDAT: PONÇ FELIU LATORRE

5 UN PERSONATGE: ISAAC NEWTON.

6 CIENTÍFICS DE TOT EL MÓN ALERTEN DE LA DESTRUCCIÓ MEDIAMBIENTAL I LLURS CONSEQÜÈNCIES Temi Vives.

7 LA XIBECA, AU DE L'ANY PER VOTACIÓ POPULAR. Jaume Ramot García

8 MANUAL DE LLIÇAR PER TRITONS. Eudald Pujol Buxó.

10 UN INDRET: EL PLA DE PANEDES. Carlos Alvarez-Cros.

12 UNA CURIOSITAT. SABIES QUE... Josep Ma Bas Lay

13 UN LLIBRE: CODI DE BONES PRÀCTIQUES. UNA FRASE (O DUES). UN REFRANY (O DOS). UN PENSAMENT.

14 UN WEB: BANC DE DADES DE BIODIVERSITAT DE CATALUNYA.

15 UN CAS DE L'ESTEL I L'ORIDJ: LES ABELLES. Carlos Alvarez-Cros.

16 UNA ACTIVITAT: APRENEM I PINTEM ABELLES.

16 UNA SOPA DE LLETRES. UNA ENDEVINALLA.

17 "EARTHCACHES" A LA VALL DEL RIDAURA - 2. Manel Alvarez Cros

24 UN ARBRE: L'AMETLLER. Mònica López García

25 UNA RECEPTA: BEQUIDA VEGETAL D'AMETLLES (LLET D'AMETLLES). Mònica López García.

25 EL FONOLL. Esther Pardo Gimeno.

26 UN POEMA. Esther Pardo Gimeno.

27 UNS APUNTS DE FOTOGRAFIA DE NATURA. Rosa Matesanz Torrent.

28 UNA DE FOTOGRAFIES BONIQUES O CURIOSSES...

31 UNA IMATGE VAL MÉS QUE...

33 STERNA EN ACCIÓ.

46 CARTES DELS LECTORS.

48 CONTRAPORTADA: ART I NATURA. Temi Vives.

EDITORIAL

AMAZONIA vs RIDAURA

Aquests darrers mesos, al Grup de Natura Sterna hem estat immersos en diversos temes, tots ells importants. La revocació de l'espigó del port esportiu de Platja d'Aro, la gestió de la regulació de certes zones d'escalada a la Vall, el seguiment de les agressives i "pseudo-legals" obres a la Conca, el cens d'aus hivernants, etc. Amb tot, n'hi ha un que ens amoïna especialment. Estem a les portes de perdre definitivament certes espècies de plantes úniques a la Vall d'Aro i de rebot a Catalunya; donat que algunes són les darreres localitzacions confirmades del país, i que és troben concentrades en un espai reduït del tram alt del nostre Ridaura. El motiu es remunta ara fa uns 4 anys, moment en que, de forma unilateral, s'obriren nous corriols i camins al tram alt del Ridaura i riera de Sant Baldiri per ubicar-hi una prova esportiva de gran èxit d'assistència. Aquest fet ha alterat de forma important les condicions tant d'insolació com de humitat i han generat problemes d'erosió i destrucció d'hàbitat de l'espai. Milers de persones en unes poques hores poden generar i, de fet, generen un fort impacte durant la coneguda Marató de l'Ardenya. La cosa es complica en el moment en que aquests nous circuits són aprofitats, primer per les bicicletes de muntanya, i després també per les motos de cross. Segons el nostre criteri, i així ho hem fet saber a l'administració competent, la llera d'aquest tram de riu, donades les seves condicions, conté ambients extremadament delicats en que qualsevol canvi en les estructures ambientals poden esdevenir fatals per algunes plantes presents, catalogades com a "MOLT VULNERABLES" dins l'annex 3 del Decret 328/1992, del 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'Espais d'Interès Natural i són considerades estrictament protegides dins l'àmbit del EIN Ardenya.

Sota el nostre criteri, donades les agressions a les que estan exposades, creiem que caldria prendre les mesures necessàries per evitar el pas rodat de les motos i valorar la possibilitat de variar el circuit de la prova esportiva, esmentada



anteriorment, de manera que aquest sector del Ridaura quedés exempt de la degradació per la massificació humana.

De fet, la publicació: "Codi de bones pràctiques en l'organització i celebració de curses i marxes per muntanya", editat per la Generalitat de Catalunya, cita textualment la necessitat de dissenyar l'itinerari per evitar el pas per zones amb flora sensible.

Per altra banda, la pèrdua d'espècies i diversitat, és un tema que ens ha de preocupar en tant que una societat és més responsable, rica i, segons la OMS, més feliç si és capaç de conviure amb el màxim d'espècies possibles en el seu entorn. Així que, de res serveix lluitar per la salvaguarda de les selves amazòniques o els hàbitats dels grans primats si no som capaços de conservar les nostres i darreres plantes carnívores, orquídiades, lletimons o espigues d'aigua.

Mentre el Grup de Natura Sterna mantingui les seves expectatives de vetlla i salvaguarda del territori, no deixarem de lluitar per aquests il·lustres veïns, que tants anys fa que ens acompanyen, donant a la nostra Vall d'Aro la singularitat i riquesa que alguns sembla que han oblidat.

No recaurà, per manca d'esforç ni valentia, la càrrega moral d'haver deixat extingir una sola espècie a la Vall d'Aro. No, mentre seguim lluint la samarreta del Grup de Natura Sterna.

Jaume Ramot García,
President del Grup de Natura Sterna

UN CONVIDAT: PONÇ FELIU LATORRE

Neix a Girona, el 27/06/75. És Llicenciat en Biologia (UdG, 1997), i en Ciències Ambientals (UdG, 2001) i màster en Gestió Pública del Medi Ambient i Sostenibilitat (UAB, 2003). Ha estat molt vinculat a entitats ambientals i naturalistes de les comarques de Girona, i ha treballat durant molts anys a Parcs Naturals com el dels Aiguamolls de l'Empordà i el del Cap de Creus. També ha estat regidor a l'Ajuntament de Girona des de 1999. Ha estat delegat de Medi Natural i d'Esports (1999-2002), responsable de l'Àrea Medi Ambient i Sostenibilitat (2002-2007) i regidor delegat de Medi Natural (2007-2011). És autor d'una desena de llibres sobre educació ambiental, sobre ocells i especialment guies de descoberta d'espais naturals gironins (Cap de Creus, Girona, Aiguamolls i Gavarres). Actualment és Gerent del Consorci del Ter.



Per conèixer una mica més la seva obra, consulteu aquest enllaç:

<https://plenspedalsiplomes.wordpress.com/>

El secret de Sterna; estima per l'entorn, passió per la Natura

La Natura, els paisatges i els animalons van fent la seva vida. A vegades discretament. De tant en tant, ben vistosos i descarats. Sovint aliens al nostre món, cada vegada més afamat i destructor. Però sempre, i això mai falla, exhibint la seva bellesa i les seves sorprenents meravelles biològiques. Tanmateix, si no fos perquè hi ha persones i entitats que ens mostren tot l'esplendor d'aquesta Natura, no tindríem l'oportunitat de conèixer-la, gaudir-la i, el més important, no hi hauria qui en tingués cura i la gestionés. I Sterna no només no n'és l'excepció, sinó que és el paradigma d'aquesta feina tan ben feta.

La vall del Ridaura ha tingut sort. No ho sap ni n'és conscient, la vall; però sense la feina apassionada de gent com en Jaume, en Carlos, en Pitu, la Rosa i tants altres ridaurencs que coneixen, estimen i vetllen per aquestes terres, vés a saber quantes zones humides, quants ducs i quantes milloques hi restarien. Persones que, inquietes i disciplinades, vetllen dia rere dia, mes rere mes, per la fauna i la flora dels indrets més diversos de la vall.

Com a molts altres llocs del nostre país, durant els primers anys d'estudi de la Natura –i encara avui en dia- en són els ocells els protagonistes. Ells són, per a

molts de nosaltres, els eixos vertebradors del naturalisme, tal vegada perquè els ocells són els més coneguts dels nostres animals. La seva diversitat (ni massa gran i inabastable, ni massa escassa i limitada), la seva mida (apreciable en dimensions humanes), els seus moviments i migracions (que permeten observacions regulars, ritmes, calendaris i, de tan en tan, alguna sorpresa), els seus hàbitats (de plana a muntanya, passant per rius, mars, boscos i roquissars) i la seva indubtable bellesa, fan dels ocells un dels referents del naturalista. Sovint són l'esquer per iniciar-se al món de l'admiració i coneixement del medi natural. Però de mica en mica, la coneixença i l'estima s'ha anat ampliant a tot el món natural i Sterna ha sabut escampar arreu de la comarca les interessants observacions de mamífers i insectes, de papallones i quiròpters, de flora, plantes anuals, arbres, boscos, bolets, arbustos, fons, líquens, algues i tota mena d'ésser vivent. Un bon exemple d'aquesta tasca són els Anuaris d'en Carlos, les fotos de la Rosa, l'esplèndid llibre-dietari que va publicar en Jaume, els informes científics d'en Pitu, les llistes exhaustives d'en Carlos a Ornitho, etc.

Recordo que, ara fa uns vint anys, vaig començar fent els Noticiaris Naturalistes de

Girona, els NotNats, des de l'Ateneu Naturalista; la xarxa era minsa i escassa, amb penes i treballs érem set o vuit els observadors cada mes. A aquella època, el naturalisme gironí, més enllà dels professors universitaris de l'encara incipient UdG es limitava a quatre ocellaires, seguits dels més obsessius naturalistes que ho registràvem tot en polsegoses llibretes i enormes llistats dels precaris programes informàtics del moment. I que en portava de feina, trucar per telèfon als habituals naturalistes cada final de mes a veure què havien vist! De mica en mica va aparèixer el correu electrònic i amb ell vàrem poder deixar de fer el NotNat en paper i vam poder agilitzar el flux de dades. El vam anar engruixint entre tots, fins que va arribar el moment en què ja no vam donar l'abast i els correus pràcticament se'ns colmataven a finals de cada mes, exigint feixugues seleccions en funció de la importància de cada observació. D'allà en sorgí el Xot, la revista de l'Ateneu, entitat que, a diferència de Sterna que s'ha sabut mantenir viu i actiu, avui en dia ja ha desaparegut.

La creixent recerca naturalista per part de diferents col·lectius (anys enrere només apassionades persones a títol individual), ha permès teixir un mosaic fonamental per engruixir el coneixement del medi natural a

nivell local. No només conèixer-lo, sinó divulgar-lo, socialitzar-lo, fer-lo públic i transmetre'l a grans i petits, a homes i dones, a vilatans i pagesos de les nostres terres. La tasca de pacients naturalistes com el col·lectiu de Sterna ha estat essencial per poder transmetre aquest entusiasmant món a gent sensible, sinònim de potencials naturalistes, futurs defensors i amants dels nostres paisatges, la seva gent i la seva fauna i flora.

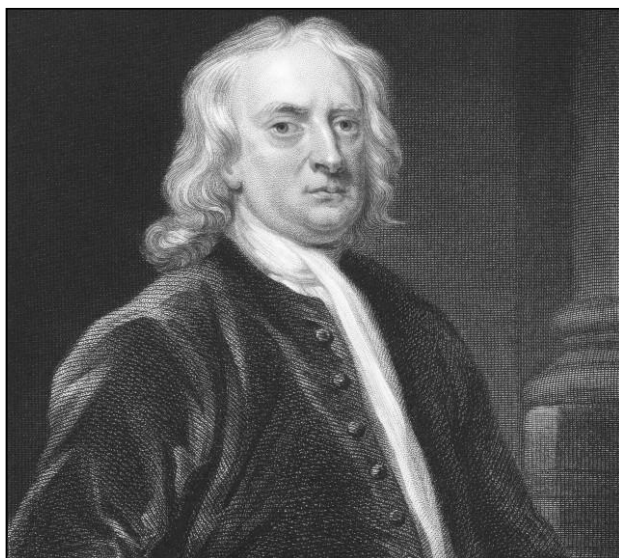
I Sterna n'és un bon exemple. Al món local, des del món local, i per al món local, però també per al benefici de tothom i del patrimoni natural en general. Conèixer, estimar, lluitar i, finalment, gestionar, com està fent ara. Per evitar atropellaments de ducs, per minimitzar molèsties als corbs marins emplomallats i falcons davant l'escalada, per crear zones humides i, sobretot, per sensibilitzar a tothom a través d'una revista esplèndida com la que teniu a les mans. I ho dic amb la mà al cor, amb tota sinceritat; poques revistes naturalistes locals com aquesta existeixen al nostre país. Gaudim, doncs, de la seva qualitat, diversitat, profunditat, passió, estima que traspua a cada pàgina... Enhorabona per la feina i per molts anys a Sterna!

UN PERSONATGE

ISAAC NEWTON (1643-1727)

Va néixer prematurament, tres mesos després de morir el seu pare. Quan tenia tres anys, la seva mare es va tornar a casar, i ell va anar a viure amb la seva àvia materna.

És considerat un dels genis més grans que han existit en el camp de les ciències. No només va ser un excel·lent físic, sinó, a més, matemàtic i astrònom. Entre les seves contribucions destaquen la invenció del càlcul, la proposició que la llum blanca resulta una combinació de tots els colors visibles; també va crear les tres lleis de la dinàmica i la famosa llei de la gravetat.



Va ser enterrat en l'Abadia de Westminster en un magnífic funeral realitzat en el seu honor.

CIENTÍFICS DE TOT EL MÓN ALERTEN DE LA DESTRUCCIÓ MEDIAMBIENTAL I LLURS CONSEQÜÈNCIES

Al 1992*, ja fa 25 anys, uns 1.700 científics independents de tot el món que incloïen la majoria de Nobels en ciències, van publicar un article titulat: "Científics del món alerten a la humanitat". Aquets professionals de la ciència van fer una crida per aturar la destrucció del medi ambient, alertant-nos de que si no en fèiem cas, seria inevitable que, tard o d'hora, la humanitat fos afectada per una ampla devastació.

En aquells moments ja ens alertaven de la disminució de la capa d'ozó, de la contaminació de les aigües, de la reducció dels boscos, la biodiversitat i els recursos pesquers, del canvi climàtic i del progressiu augment de la població humana.

Al 2017, 25 anys després, un altre grup de científics** encara molt mes nombrós ens torna alertar que només s'ha aturat la destrucció de la capa d'ozó i també s'ha reduït la pobresa extrema i la gana mundial, la qual cosa és esperançadora, doncs indica que els humans podem resoldre problemes cabdals i mundials. Però tots els altres danys provocats a la Natura han augmentat i estem arribant a uns límits intolerables, que si els depassem ens portaran a una misèria difícilment reversible.

El canvi climàtic és degut, majoritàriament a l'emissió que els humans fem de gasos amb efecte hivernacle (CO₂, metà, ozó, òxid de nitrogen i d'altres). Aquests gasos provenen bàsicament de: I) cremar combustibles fòssils (petroli, gas i carbó bàsic), II) els processos de desforestació i III) la ramaderia intensiva de vacú, destinada al consum de carn. Els ruminants produeixen grans quantitats de CO₂ i metà.

Els experts ens alerten de que si volem mantenir el benestar actual i adoptar una transició a un sistema socioeconòmic sostenible cal fer efectius els canvis següents:

1. Protegir els hàbitats terrestres i marins que són imprescindibles per les nostres reserves naturals de recursos.
2. Recuperar nivells sustentables d'espècies i dels hàbitats que estan en risc de desaparició.
3. Reduir el malbaratament alimentari i el consum de carn mitjançant l'educació i la millora de infraestructures.



4. Reduir la fertilitat humana, facilitant que les dones tinguin accés a l'educació i als serveis de planificació familiar, especialment a on aquests serveis no estan implementats.
5. Desenvolupar progressivament impostos que tinguin com a finalitat reduir l'excés de consum o consumisme i la contaminació.
6. Adoptar massivament les energies renovables i desenvolupar tecnologies verdes (sostenibles) a tots els nivells de producció i consum.
7. Definir quin és la grandària de la població mundial que pot ser sostenible i que les nacions i els líders polítics donin suport a aquest objectiu vital.

Si volem evitar la misèria generalitzada i la catastròfica pèrdua de biodiversitat ens cal trobar una alternativa sostenible a la manera actual de fer negocis. Si no ho fem aviat, serà massa tard per evitar la desfeta de la societat actual.

Només tenim un planeta que, amb tota la seva vida animal i vegetal és la nostra i única casa. No tenim alternativa: cal protegir-lo i mantenir-lo.

Temi Vives

* http://www.ucsusa.org/about/1992-world-scientists.html#_WafOTrLXbcs

** W.J. Ripple i cosignataris, en premsa a la revista BioScience.

<https://mahb.stanford.edu/recentnews/world-scientists-warning-humanity-second-notice/>

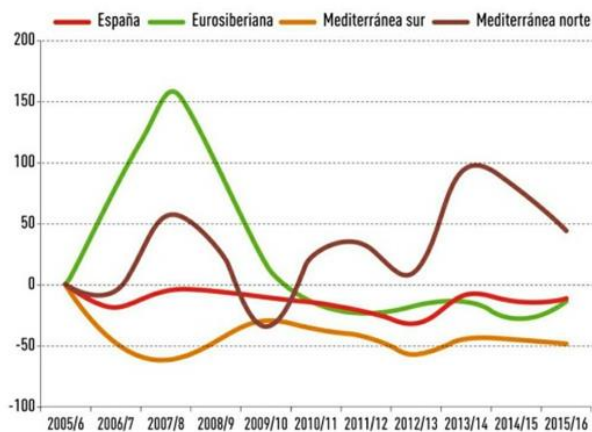


LA XIBECA, AU DE L'ANY PER VOTACIÓ POPULAR

SEO/BirdLife
abandera
aquest any
2018 la
denúncia

d'un fet constatable també a la Vall d'Aro.

Segons el programa de seguiment de rapinyaires nocturns NOCTUA, en el que participa Sterna, l'òliba pateix una regressió a la península Ibèrica del 13% i en alguns punts arriba al 50%.



Evolució de xibeca *Tyto alba*. NOCTUA SEO/BirdLife

Aquests estudi conclou que una de les principals causes del seu declivi rau en la radical transformació del medi agrari. Un sistema productiu centrat en grans extensions de monocultius de regadiu, que ha canviat de forma radical els hàbitats de mosaic que li són favorables. L'ús de plaguicides i rodenticides de rebot ha acabat de consumir una pèrdua de biodiversitat al camp que li juga en contra. El despoblament rural i la manca de forats per niar és també un dels punts febles en la seva regressió, segons SEO/BirdLife.

A la Vall d'Aro, hem constatat que un dels principals problemes als que s'enfronta l'espècie el constitueix les col·lisions a les

carreteres. Durant l'any 2017 es varen detectar 7 exemplars atropellats a la C-31, entre Calonge i Llagostera, amb una màxima concentració al municipi de Santa Cristina d'Aro, al seu pas per la zona de Solius.

Per altra banda i per motius desconeguts, cap de les 5 parelles de les que es té coneixement, va concloure amb èxit la seva reproducció. Per tant, ens trobem davant d'un complicat escenari per aquesta espècie. Alguns ous s'han trobat depredats o malmesos i d'altres abandonats.

Per intentar pal·liar aquest desgavell, des de Sterna estem actuant en

diferents sectors. Per una banda, la denúncia a l'administració, de manera que es prenguin mesures per reduir els atropellaments a les carreteres.



De moment, això sembla que va per bon camí doncs ja ha sortit a exposició pública el concurs per redactar l'estudi de mesures correctores en aquest sentit.

Per altra banda estem centrant els esforços en la col·locació de caixes niu, en punts allunyats de les carreteres més conflictives.

Les vols ajudar ?



Natura Sterna denuncia la mort de ducs i òlibes a la C31

Col.labora en la campanya de caixes niu!!

Demana informació!

Entra a formar part del col·lectiu dels amics de les xibeques!!

- N'has vist alguna recentment?
- Ens pots donar informació?
- En coneixies algun punt de cria?

De manera que, en la mesura del possible, potenciem les zones amb més garanties de viabilitat.

I seguim fent campanyes de sensibilització per atraure l'atenció dels veïns sobre aquesta bonica i amenaçada espècie.

Jaume Ramot García

MANUAL DE LLIGAR PER TRITONS

Poca gent, quan veu una salamandra o una granota, es mira l'animal com si fos un petit Einstein. Els tenim, en general, com animals de comportaments sempre simples. Intentaré convèncer-vos del contrari, i explicaré una divertida meravella, difícil d'observar, que tenim ben a prop: l'aparellament dels tritons «de bassa». A la

vall d'Aro tenim dos tritons «de bassa»: el verd i el palmat. Tot i ser parcialment terrestres, estan adaptats a passar l'època de reproducció a aigües encalmades: això inclou, durant els mesos aquàtics de l'any, l'ampliació de les aletes (incloent l'aparició de crestes en els mascles), que tenen triple funció: augmentar la superfície natatòria, la superfície de respiració cutània – és a dir, d'absorció d'oxigen per la pell, que es fa més fina – i a més a més, en el cas dels mascles, impressionar les femelles de diverses formes, que ara intentarem explicar.



Mascle de tritó verd - © Eudald Pujol Buxó

La cosa comença normalment quan, en una nit en època de reproducció – si estàs llegint això quan ja s'ha post el sol, just o poc després que surti aquest número de la revista Sterna, vol dir «ara» – en una tranquil·la bassa de la vall d'Aro una femella passa nedant per una zona que és

territori d'un mascle. El mascle li barrarà el pas, i immediatament començarà a intentar expulsar tots els altres mascles que la puguin estar seguint. Primer es faran una «exhibició de crestes», posant-se en paral·lel per, literalment, «aviam qui la té més grossa». I si estan massa igualats en mida, s'arribarà a la violència directa, com per exemple mossegades... com ja us podeu imaginar això no s'acaba aquí i si guanyem la primera batalla contra altres mascles hem de convèncer a la femella que valem la pena perquè no marxi a passejar pel següent territori!

Llavors doncs, primer, li cridarem l'atenció tornant a ensenyar la mida de la cresta, posant-nos de cantó i fent moviments arquejant el cos. Tot seguit, farem servir la cua per demostrar la nostra força i... llençar-li un ruixat de feromones a la cara. Tal i com ho heu llegit. El mascle s'agafarà al fons i mourà la cua molt violentament per crear una corrent d'aigua que farà saltar la femella enrere cada vegada, demostrant la seva vigorositat, i/o «farà el vano» amb la cua, enfocant directament la corrent d'aigua al morro de la femella. L'objectiu és alliberar feromones en massa i que aquestes vagin a parar directe a l'objectiu, i provar sort alternant això amb tocs suaus del morro i altres moviments tipus ritual. Durant aquest procés poden haver-hi diversos problemes. Per exemple, que aparegui un depredador i haguem de fugir perdent la femella de vista, però el més freqüent és que el mascle estigui gastant massa oxigen com per tirar només de respiració cutània, i hagi de pujar a agafar aire. Si en aquell moment de «vaig a buscar una birra» el mascle no ha convençut a la femella de la seva vàlua... bé, la femella sovint aprofita per desaparèixer.

Però imaginem que el mascle manté l'interès de la femella mitjançant els ruixats de feromones i demostra que és molt fort i molt «guapo». Tot sovint, la femella acumularà tanta feromona masculina que,

segons els investigadors que en descriuen el comportament, «començarà a actuar pràcticament com drogada», seguint la cua del mascle en cercles si cal. Aquest és el senyal! El senyal que espera el mascle per... deixar una bosseta d'esperma – l'espermatòfor – al fons de la bassa, i indicar-li que la reculli. És un final una mica soso, sí. És a dir, després de tant de ritual, amb uns moviments concrets i uns tremolors de cua, el mascle indica a on deixa l'espermatòfor que la femella haurà de recollir amb la cloaca i les potes posteriors. Però millor que ho faci aviat: tot i que ens pugui semblar soso a nosaltres, a les femelles «drogades» les frustra moltíssim si el mascle s'entreté massa



Mascle de tritó palmat - © Eudald Pujol Buxó

abans d'aquest final! Si això passa, comencen elles a fer cops de cua per avisar, també amb feromones, que si no hi ha espermatòfor, «em frustro i piro». En els casos en què el mascle no respongui prou ràpidament, a les femelles se les ha vist intentant aparellar-se amb el primer mascle que passés, amb mascles d'altres espècies i fins i tot altres femelles, tal és la frustració.

I fins aquí la història de l'aparellament dels tritons... hi ha petites diferències en els detalls que he explicat entre les dues espècies que tenim a casa nostra, però la idea general és la mateixa, i espero que us faci mirar un tritó d'una altra manera la propera vegada que en veieu un. Com a mínim de manera divertida.

Eudald Pujol Buxó

UN INDRET: EL PLA DE PANEDES

La franja més oriental del pla de Panedes, al terme de Llagostera, constitueix la zona més occidental del que, a Sterna, anomenem la vall del Ridaura. De fet, es va escollir la riera Banyaloca com a frontera, més enllà de la qual ja no es considerava que la nostra vall s'hi estenia. No deixa de ser una línia arbitrària, que té poc a veure amb la vertadera morfologia o geologia del l'àrea. Però a algun lloc s'havia de posar els límits.

És aquesta una plana molt agraïda, amb masos esparsos que tatxonen una zona agrícola estructurada amb



aquests casos, es fa des d'un respecte estricte al medi.



Les característiques d'aquesta zona fan que constitueixi el darrer reducte per determinades espècies, ja pràcticament desaparegudes a la resta de la vall. Així, pel que fa als mamífers encara hi són relativament freqüents les llebres *Lepus europaeus*. El cas dels ocells és molt més evident i s'hi ha fet observacions d'espècies rares o molt escasses com l'esmerla *Falco columbarius*, el falcó cama-roig *Falco vespertinus*, la daurada grossa *Pluvialis apricaria*, la xixella *Columba*

alternances de camps de conreu i boscos d'alzines sureres i pins. També hi sovintegen les petites basses de rec que, normalment, tenen aigua durant tot l'any. Aquest mosaic d'hàbitats i la bona conservació dels mateixos la fa molt rica en tota mena de fauna. Aquí, l'especulació urbanística hi ha tingut poc impacte. Cert és que algunes masies han estat transformades en cases rurals o en segones residències, però els camps que les envolten continuen sent treballats. També es comença a substituir alguns conreus tradicionals de secà per altres menys corrents com les nogueres o el llúpol. I s'ha de dir que, en



oenas, la terrerola vulgar *Calandrella brachydactyla*, el trobat *Anthus campestris*, la griva cerdana *Turdus pilaris*, el pinsà mec *Fringilla montifringilla* o el pinsà trompeter *Bucanetes githagineus*. De tota manera, essent important per aquestes espècies, ho és molt més per altres, també escasses, que hi crien. Seria el cas de



© Carlos Alvarez-Cros - 31/01/15

diverses menes de rapinyaires diürns i nocturns, entre els que destaquen el milà negre *Milvus migrans* o el mussol banyut *Asio otus*. També sembla que hi cria la cornella *Corvus corone*. Malgrat els

freqüentada per ocells migradors com les cueretes grogues *Motacilla flava*, els bitxacs rogencs *Saxicola rubetra* o els còlits grisos *Oenanthe oenanthe*.

No tot però, són flors i violes i ocells, abans freqüents i, fins i tot abundants, ara hi són molt escassos, quan no hi han desaparegut del tot. Seria el cas de perdius *Alectoris rufa* i guatlls *Coturnix coturnix*, de tórtors comuns *Streptopelia turtur* o de capsigranys *Lanius senator*. I, parlant de lànids, ja fa un parell d'anys que no s'ocupa el darrer territori hivernal de botxí meridional *Lanius meridionalis*.

Una altra xacra, ja denunciada a l'anterior número d'aquesta revista, és una pràctica cinegètica, que considero abusiva, durant l'anomenada "mitja veda". Com es veu a la imatge, es planta una parcel·la de gira-sol expressament i es deixa sense collir. S'envolta d'amagatalls, constituïts per les bales de palla dels camps dels voltants, rodejant totalment aquest punt habitual d'alimentació de tudons i tórtors. Encara a les fosques, els amagatalls són ocupats per escopeters i, quan els ocells acudeixen confiats a menjar, són massacrats.



© Carlos Alvarez-Cros - 30/08/16

esforços esmerçats amb la col·locació de caixes niu per a gaig blau *Coracias garrulus*, freqüent durant el pas de primavera, aquestes no han tingut èxit... encara.

L'àrea també és important perquè altres espècies hi passen l'hivern. Seria el cas d'algunes fredelugues *Vanellus vanellus* o d'estols d'aloses *Alauda arvensis* i passerells *Linaria cannabina*. I també és

Com que la majoria d'ocells citats anteriorment corresponen a espècies d'hàbitats oberts, l'observació de les mateixes és difícil si no es disposa d'òptiques potents. Per això, si volem observar els ocells de camps i conreus a aquesta zona, és molt recomanable l'ús de binocles potents o, millor encara, d'un telescopi.

Carlos Alvarez-Cros

UNA CURIOSITAT. SABIES QUE...

...la comunicació és un fenomen universal que es troba àmpliament representada en el món animal?

Globalment els animals han desenvolupat una gran diversitat de senyals vinculades a la comunicació, però a nivell específic cada espècie té un repertori limitat de senyals. L'objectiu del senyal és transferir informació des d'un individu que s'anomena emissor, cap a un altre individu que seria el receptor. Aquest senyal fet per l'emissor pot donar diferents informacions intraespecífiques (mateixa espècie) o interespecífiques (espècies diferents). Per exemple, el cant d'un mascle de grill durant la nit, proporciona informació sobre l'espècie que l'emet, el sexe que té, la seva posició en l'espai, les seves capacitats reproductores, la seva experiència, ... Una informació que arribarà a altres mascles territorials de la mateixa espècie, també a femelles i finalment també a individus d'altres espècies.

Quan un emissor interacciona amb un receptor, s'utilitzen senyals que donen bàsicament 3 tipus d'informacions: sobre la identitat, sobre l'ambient i sobre les capacitats. Us n'esmentaré alguns exemples. Sobre la identitat, quan una granota canta o una femella de papallona nocturna allibera feromones (hormones sexuals), estan donant informació sobre quina espècie són o quin sexe tenen. Sobre l'ambient, quan un gaig emet crits d'alarma està informant a la resta d'individus de la mateixa espècie, i a d'altres espècies, sobre la presència d'un depredador (per exemple, un rapinyaire que està volant sobre una sureda). Sobre les capacitats, quan un abellot o una aranya ensenyen colors brillants, grocs i negres, estan informant de la perillositat que realment, o aparentment, tenen. A vegades existeix l'engany en la comunicació: per exemple alguns ocells simulen tenir una ala trencada o que estan ferits, per així distreure als depredadors.

En la comunicació s'utilitzen diferents categories de senyals: acústics o vibratoris, olfactius o químics, i visuals. En tots, la

seva eficàcia disminueix amb la distància. Aquestes categories es poden combinar; si són d'un sol tipus s'anomenen unimodals i si són combinats es diuen multimodals. Els senyals acústics es transmeten per diferents medis (aire, aigua,..) i són de diferent rang: curt com en els insectes o aranyes, mitjà com en els ocells o mamífers terrestres, i llarg com en els mamífers marins (balenes i dofins). Els olfactius també poden ser molt localitzats com els marcatges d'orina de molts mamífers terrestres per marcar territori, però també poden recórrer llargues distàncies com les hormones sexuals de molts insectes com a mecanisme d'atracció sexual i trobada entre sexes. Els visuals sovint mostren patrons ritualitzats i d'exhibició; molt coneguts són els patrons visuals d'ocells colonials marins com a reconeixement individual i preludi a l'aparellament, o també la dansa de les abelles que fan les obreres d'un mateix rusc per informar de la direcció i distància on trobar les flors.



© Carlos Alvarez-Gros - 05/06/04

Amb tot, la comunicació influeix sobre el comportament individual, entre exemplars d'una mateixa espècie o d'espècies diferents. Un fet imprescindible per l'alimentació, la fugida, la defensa, la territorialitat, el festeig i la reproducció,... I les persones que interaccionem amb la natura, utilitzem aquesta comunicació interespecífica per conèixer la biologia i ecologia d'aquesta fauna i, quan convé, establir mecanismes per la seva conservació.

Josep Ma Bas Lay

UN LLIBRE

CODI DE BONES PRÀCTIQUES en l'organització i celebració de curses i marxes per muntanya.

Autor: Diversos (entitats i responsables membres del Grup de Treball del Codi de Bones Pràctiques).

Fotografies de portada: Corriols de Llum.

Edita: Generalitat de Catalunya. Departament de Territori i Sostenibilitat

Any: 2017

Pàgines: 50.

El Codi de Bones Pràctiques (CBP) és un document de referència per a la planificació i celebració de curses i marxes per muntanya al medi natural de Catalunya. Aquest Codi pretén ser un instrument d'ajuda i millora en l'organització i el desenvolupament de l'esdeveniment, incloent-ne la planificació, la celebració i les tasques a dur a terme un cop acabat, a fi de garantir la compatibilitat amb la conservació del medi natural i amb les activitats de la gent i els actors econòmics del territori.

Els aspectes que s'hi recullen són fonamentals per garantir la pràctica responsable de les curses i marxes per muntanya, alhora que facilita el seu encaix

al territori, tenint-ne en compte els agents socials i el seu patrimoni. La finalitat de l'aplicació del CBP és fer sostenible la celebració d'aquests esdeveniments



http://www.gencat.cat/mediamb/publicacions/monografies/codi_bones_practiques.pdf

UNA FRASE (O DUES)

Produeix una immensa tristesa pensar que la naturalesa parla mentre que el gènere humà no escolta. -Victor Hugo-

Sigui quina sigui la pregunta, amor és la resposta. -Wayne Dyer-

UN REFRANY (O DOS)

Pel febrer, sort del tord, que es menja el corc.

Oreneta arribada, hivernada acabada.

UN PENSAMENT

Algun dia necessitaràs un metge, un advocat, un arquitecte..., però tres vegades al dia necessites un agricultor.

Vegeu aquest vídeo curt però extraordinari d'Amelia E. Barr:

<https://www.youtube.com/watch?v=Z6YFpYMc5oA>

UN WEB

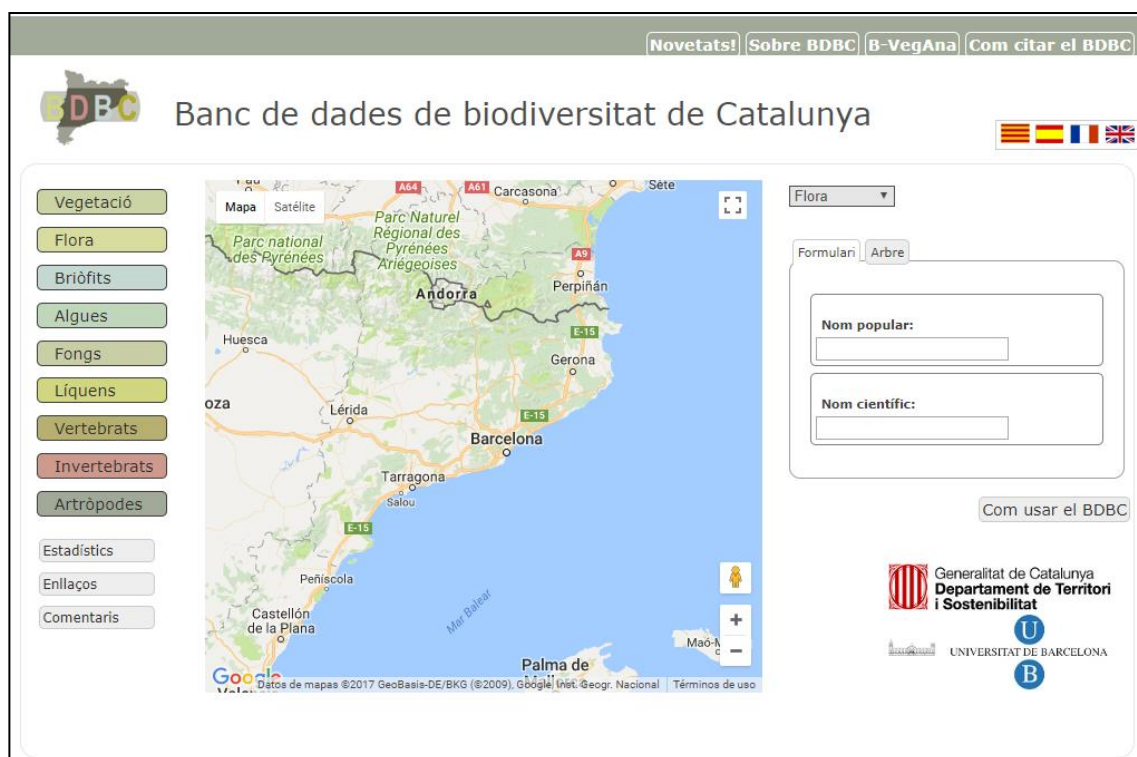
BANC DE DADES DE BIODIVERSITAT DE CATALUNYA

<http://biodiver.bio.ub.es/biocat/index.jsp>

El Banc de dades de biodiversitat vol ser una recopilació de tota la informació sobre la biodiversitat de Catalunya. Es desenvolupa mitjançant la informatització de totes les citacions disponibles de les espècies que es fan al territori català. La informatització de citacions es complementa amb altres tipus de dades com són ara: Biologia, distribució, ecologia, etc.

en aquest ha de seguir els següents passos per assegurar la validesa i la utilitat de la informació que conté:

- Selecció de les fonts d'informació
- Selecció de la informació a incorporar
- Control de la validesa de la informació
- Determinació dels paràmetres estàndard a incorporar
- Incorporació de la informació en el banc de dades



D'altra banda, es tracta també de conèixer i recopilar el màxim nombre de referències bibliogràfiques sobre biodiversitat a Catalunya, i que a la vegada són la font d'informació del banc de dades.

L'elaboració del Banc de dades de biodiversitat i la incorporació d'informació

En l'actualitat i gràcies a la signatura d'un conveni entre el Departament de Medi Ambient i la Universitat de Barcelona s'està informatitzant dades referents a la flora cormofítica, la vegetació, els fongs, els vertebrats i els artròpodes.

UN CAS DE L'ESTEL I L'ORIOL: L'HORT

- Neeeeeens! A berenar! –va cridar l'àvia-

L'Estel i l'Oriol deixaren el que estaven fent i corregueren a la taula del jardí.

- Ep! Primer a rentar-vos les mans.

Quan van tornar es van trobar unes llesques de pa amb tomàquet i fuet. Ho devoraren i, en acabar, L'Oriol preguntà:

- Podem menjar un iogurt?

I, en veure que l'àvia s'encaminava cap a la cuina, afegí –Amb mell!

L'àvia tornà amb els iogurts i el pot de mel. – Ja arribes a ser llaminer, eh!. -Li va dir amb un gran somriure.

Mentre se'ls menjaven aparegué una abella que començà a voltar per allà. L'Estel va començar a manotejar i a cridar –Fora! Fora!

L'avi, alertat pels crits, s'aixecà de la cadira on seia llegint, deixà el diari sobre la taula i, pausadament, s'atansà als nens, tot dient –Tranquils, no crideu, que no passa res.

Amb moviments pausats va fer fora l'abella.

–Veieu? ja està.

- És que em volia picar! -Digué l'Estel amb cara d'ensurt.

- Ca! Venia a la mel. Per què t'hauria de picar? Si no li haguessis fet res i no s'hagués sentit amenaçada, ella mai t'hauria fet cap mal.

L'Estel se'l mirava poc convençuda i, a l'avi se li escapava un mig somriure. Li digué:

- Potser es pensava que la mel era seva, no? Al cap i a la fi, nosaltres els la prenem. Bé, de fet, els apicultors les ajuden proporcionant-les ruscós còmodes i una certa protecció i s'ho cobren amb mel i cera.

Els nens, que coneixien com era l'avi, escoltaven perquè sabien que quan començava així, segur que els explicaria alguna cosa interessant. I no s'equivocaven.

- Però les abelles ens donen molt més que mel i cera. Sense elles no hi hauria pomes ni peres, ni cireres, ni molts altres fruits.

- Ara ens enredes, avi! Les abelles no fabriquen fruita. –Va dir l'Oriol.



- Cert. Però si elles i alguns altres insectes no pol·linitzessin les flors, no hi hauria fruita. I si no hi hagués fruita, molts altres animals desapareixerien. Seria un desastre per nosaltres i per la Natura. Tots els éssers del món estem relacionats d'una o altra manera. Si un pateix, encara que no ens ho sembli, patim tots.

Els nens rumiaren uns moments aquestes paraules i l'Estel digué:

- Avi, saps què. Em sembla que, des d'ara em miraré diferent a les abelles. Les hauríem de cuidar i no molestar-les mai.

- Molt ben dit, deixem-les que facin la seva feina. Però no tant sols a elles, que hi ha molts altres insectes que també pol·linitzen les flors. El millor és respectar-los a tots.

Carlos Alvarez-Cros

UNA ACTIVITAT: APRENEM I PINTEM ABELLES

Quan una abella pica, mor al poc temps.

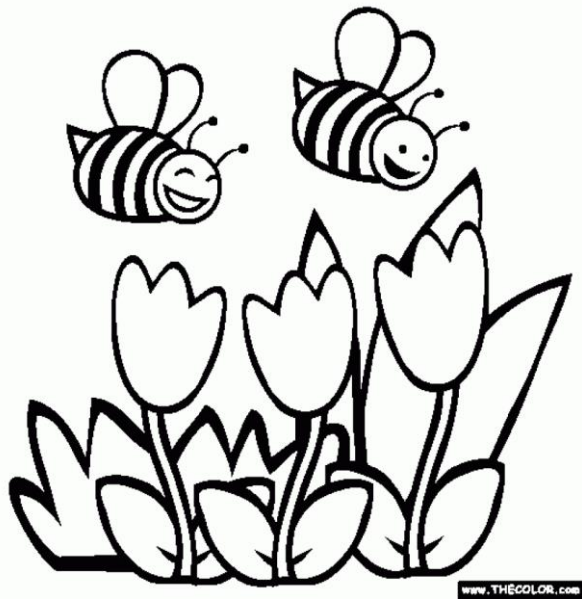
Per una cullerada de mel, han de visitar més de 4000 flors.

En un rusc o arna (casa on viuen les abelles), i viuen entre 40.000 i 60.000 abelles.

Cada colònia d'abelles té una abella reina, centenars de abellots (mascles) i milers d'obreres.

L'abella reina, en algunes èpoques de l'any, pot arribar a pondre més de 2.000 ous al dia.

Les abelles s'avisen les unes a les altres sobre l'existència de fonts de menjar, i de la seva posició, per mitjà de danses.



El rusc de les abelles conté cel·les de cera. Allà és on l'abella reina diposita els seus ous.

Les abelles poden viatjar fins a 88 quilòmetres i visitar més de 2 milions de flors per recol·lectar el suficient nèctar per fer 1 unça (454 grams) de mel.

La majoria de les abelles recullen només pol·len o nèctar. Quan lliben el nèctar de la flor, el dipositen en un segon estómac que posseeixen, a punt per ser després transferit a les abelles que fan la mel en el rusc.

Quan el sac de nèctar és ple, les abelles tornen al seu rusc. El nèctar és lliurat a les abelles que estan a l'interior i és passat de boca a boca entre elles fins que la humitat del mateix es redueix fins al 20%. D'aquesta manera, el nèctar es converteix en mel.

A aquest enllaç: <https://www.thecolor.com/Coloring/Bees.aspx> podeu pintar fàcilment el dibuix des del mateix ordinador.

Molt més a: http://www.gencat.cat/mediamb/publicacions/monografies/abelles_mel.pdf

UNA SOPA DE LLETRES

A	P	E	S	T	I	M	U	A	R	R	I	E	N
Z	U	O	I	R	E	S	E	L	P	A	T	R	E
O	R	P	L	A	P	I	N	S	E	C	T	E	M
A	B	E	L	L	A	E	T	I	E	R	A	I	U
P	E	Y	E	U	I	X	A	P	I	F	L	O	R
I	R	O	C	L	O	N	S	R	E	O	I	G	I
C	Q	G	R	E	S	E	I	O	J	A	R	U	M
U	Z	U	E	N	R	I	L	T	E	I	S	R	O
L	O	I	T	E	K	A	P	E	Z	A	E	T	S
T	I	P	O	R	E	S	A	C	I	A	M	A	C
O	C	L	D	E	A	I	R	C	E	R	D	E	B
R	L	E	R	B	F	R	U	I	T	A	N	O	U
E	I	M	A	I	S	T	S	O	R	E	V	I	R
B	L	O	Z	L	I	A	C	R	I	M	T	A	P

Busqueu les següents paraules:

Abella	Pol·linitzador
Flor	Insecte
Fruita	Respecte
Mel	Apicultor
Cera	logurt
Rusc	Protecció

UNA ENDEVINALLA

Una vella reganyosa
quan Déu vol és amorosa;
la fruitera que ella fa
n'és molt bona per menjar;
no fa fulla ni fa flor...
Endevina què és això!

"EARTHCACHES" A LA VALL DEL RIDAURA - 2

Quantes vegades hem recorregut el camí de ronda de S'Agaró i ens hem preguntat que són aquestes roques de colors fosc i aquestes estranyes formes d'alguna d'elles. Aquest *earthcache* pretén contestar alguna d'aquestes preguntes en un tram molt curt i en tres etapes seguides: zona de la glorieta, cala de les vaques i la de roques blanques (davant del xalet Lolimar). Posteriorment a aquest *earthcache*, l'ajuntament ha col·locat uns interessants panells informatius sobre la geologia de la zona. En aquest enllaç [GEOLOGICAL S'AGARÓ](#), podeu veure, a més de la descripció en català que adjunto a continuació, l'EarthCache complet: coordenades, descripció en català, castellà i anglès, preguntes a contestar i les opinions i fotografies dels *geocachers* que l'han visitat.

El litoral de S'Agaró (des de la Platja de Sant Pol fins a la cala de Sa Conca) mostra un gran nombre de les característiques més típiques de les roques plutòniques i filonianes que es poden trobar a l'interior d'un batòlit, les quals es poden observar de manera excepcional en un aflorament continu de roques no meteoritzades, posades al descobert per l'erosió marina. Aquest aflorament representa probablement una de les més extraordinàries exposicions naturals d'aquestes roques a escala internacional.



Amb un petit passeig i, si voleu, sense sortir del camí, aquest *earthcache* us mostrarà aquesta gran varietat de roques. Gaudiu del passeig per un dels paratges més bonics de la Costa Brava i aprofundiu més o menys segons el vostre interès, però tingueu present que esteu passejant, geològicament parlant, per un llibre obert i que aquest *earthcache* us pot ajudar a llegir-lo ...

Què són les roques? Són materials compostos per un o més minerals com a resultat final dels diferents processos geològics. Segons el procés de formació es classifiquen en 3 tipus: Ígnies, sedimentàries, i metamòrfiques.

Les roques ígnies, o magmàtiques, són les roques que s'han format a partir del refredament d'un magma. Segons les condicions de refredament del magma es formen tres tipus de roques ígnies:

Si el magma es refreda a l'interior de l'escorça lentament es forma una roca plutònica, com per exemple el granit.

Si el magma es refreda ràpid a l'exterior de l'escorça es forma una roca volcànica, per exemple el basalt.

Si el magma es refreda prop de la superfície es forma una roca hipabissal o filoniana, per exemple l'aplita.

Les roques sedimentàries es formen a la superfície terrestre a partir de sediments que es compacten, presentant-se freqüentment en forma de capes o estrats. Segons l'origen dels sediments i el tipus de procés que els ha format podem distingir tres tipus de roques sedimentàries: detrítiques, de precipitació i d'origen orgànic.

Les roques metamòrfiques s'originen a partir d'una roca que està sotmesa a altes pressions o temperatura o ambdós factors alhora.



Les raons d'aquest interès per aquest aflorament són diverses, unes són de tipus natural i altres són degudes a la localització geogràfica que determinen la seva fàcil accessibilitat. Entre les raons naturals cal destacar:

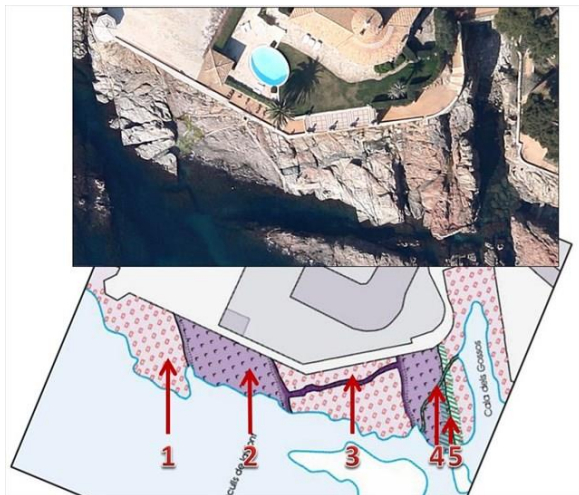
- La varietat de materials i processos que es troben representats en una àrea relativament petita.
- El fet que l'erosió marina hagi netejat impecablement un sector del batòlit granític dels productes normals de meteorització que impedeixen o obstaculitzen en gran manera l'observació i estudi de les roques ígnies en la majoria d'ambients climàtics.

La importància d'aquests afloraments com a "aula de Geologia" ho demostra el que sigui una de les àrees tradicionalment visitades en les pràctiques de camp de les assignatures de Petrologia de les Universitats Catalanes. Diuen els geòlegs que és com un llibre obert ...

En aquest *earthcache*, us proposo obrir "tres pàgines" d'aquest llibre...

PAG 1 : Cala de la Font - Cala dels Gossos.(Coordenades listing)

Amb un petit recorregut de menys de 100 metres (entre la glorieta i la Cala dels Gossos) es poden observar, des del mateix camí de ronda, la majoria dels tipus de roques plutòniques i filonianes.



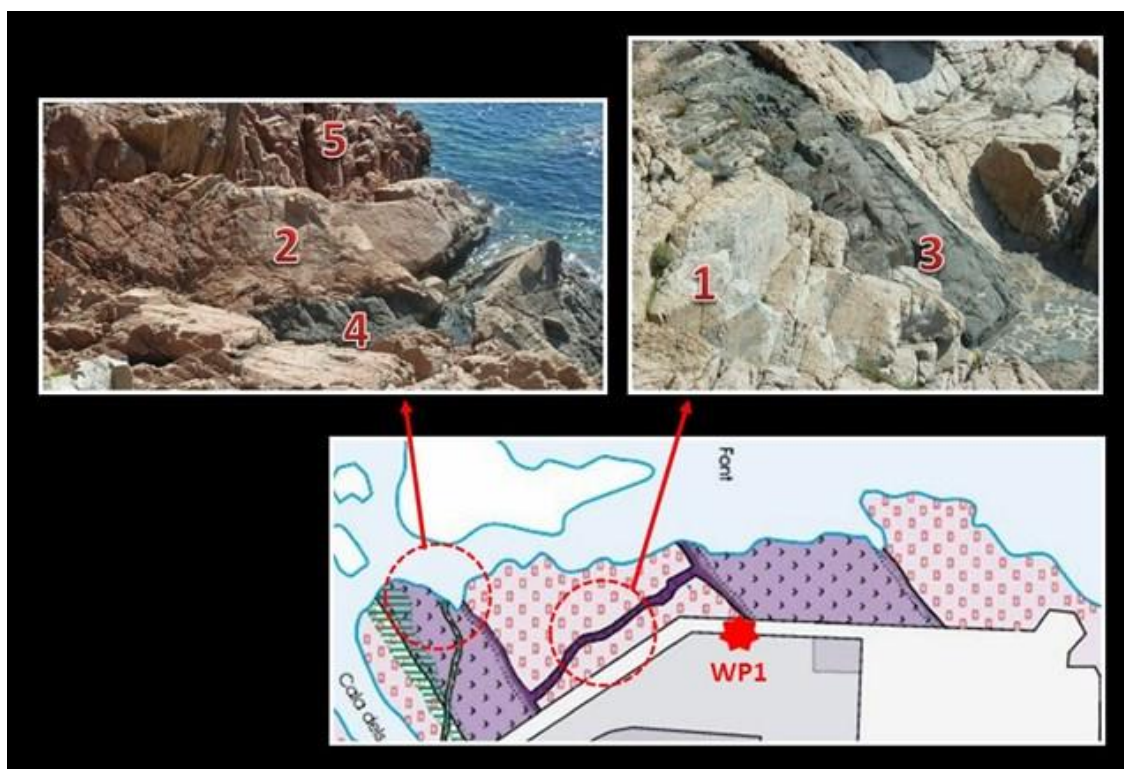
1.- Granodiorita. 2.- Pòfir granodiorític. 3.- Pòfir tonalític. 4.- Lampròfir. 5.- Episenita.

Podrem veure :

Roques plutòniques de composició granodiorítica, de gra gros, en les que es destaquen grans cristalls de feldspat potàssic centimètrics i la presència de nombrosos enclavaments de diverses gènesis i tipologies. (1)

Diverses generacions de roques hipabissals o filonianes (2, 3 i 4) amb una exposició privilegiada de tots els detalls de

la seva evolució d'emplaçament, reflectit en la variabilitat textural observable en els nombrosos contactes entre materials diferents.



a) Dics potents de pòfirs granodiorítics i granítics, sovint ramificats i mostrant injeccions successives. (2)

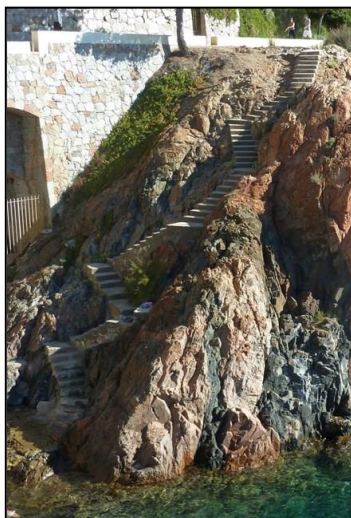
b) Dics de pòfirs tonalítics i quarsdiorítics, fortament ramificats, injectats en els sistemes de diàclasis de les roques plutòniques anteriors. (3)

c) Dics de lampròfirs: roques intermèdies i bàsiques de colors molt foscos, afanítiques, que representen les últimes manifestacions magmàtiques de la zona.(4)

Finalment, la zona exposa un conjunt de processos hidrotermals associats a la evolució del posterior refredament de les masses magmàtiques, difícils d'observar en altres localitats menys afavorides. Aquests processos comporten la formació de noves roques constituïdes per minerals secundaris estables a temperatures inferiors. Són les anomenades episienites, que destaquen fortament pels seus colors rosats o vermellosos que posen en evidència les condicions fortament oxidants durant la seva formació. (5)

PAG 2 : Zona de Cala Vaques.(WP 02) :

1.- Baixarem per les escales i veurem que les roques que afloren en aquest sector estan afectades per un intens procés d'episienitització. (Roques de color vermellós)



2.- Entre les arcades y el mar distingirem uns pòrfirs diorítics , en forma de dics ramificats, fàcilment identificables pel seu color gris quasi negre. Si ens acostem, veurem fenocristalls molt visibles enmig de la pasta negrosa.



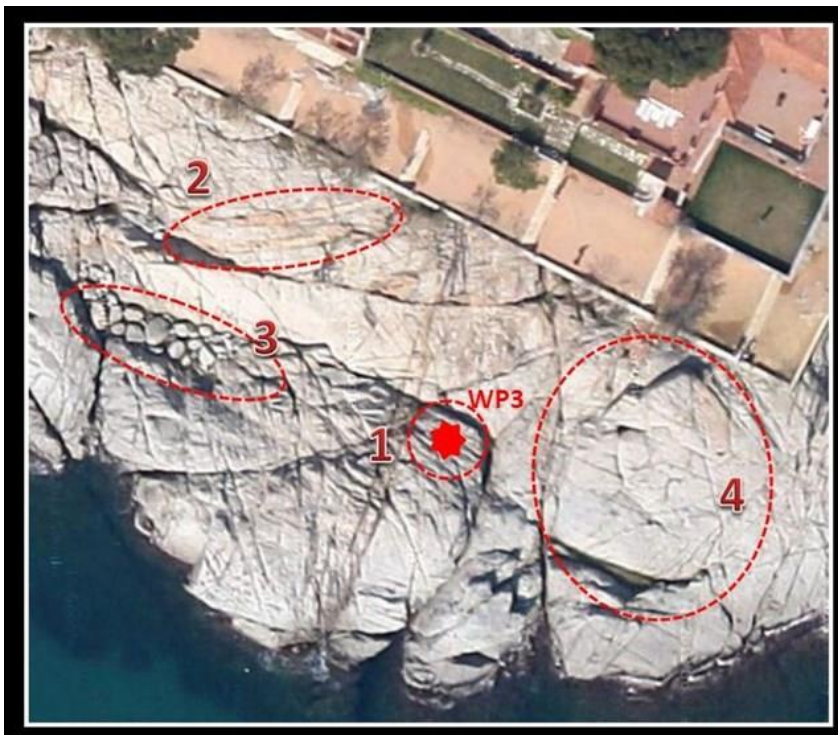
3.- Al davant, a l'altra banda de la cala, es distingeix molt bé un dic de pòfir tonalític, negre, injectat en el sistema de diàclasis (esquerdes) de la granodiorita. L'erosió marina ha desgastat més eficientment la roca porfírica produint un relleu més deprimat sobre ella.



4.- CURIOSITAT: Sota les arcades veurem unes taques blanques i que s'han format petites estalactites. La construcció de sobre és de travertí. El travertí és una roca calcària que es dissol amb aigua; aquesta aigua circula per les esquerdes i es diposita en forma de taques blanques i forma estalactites.



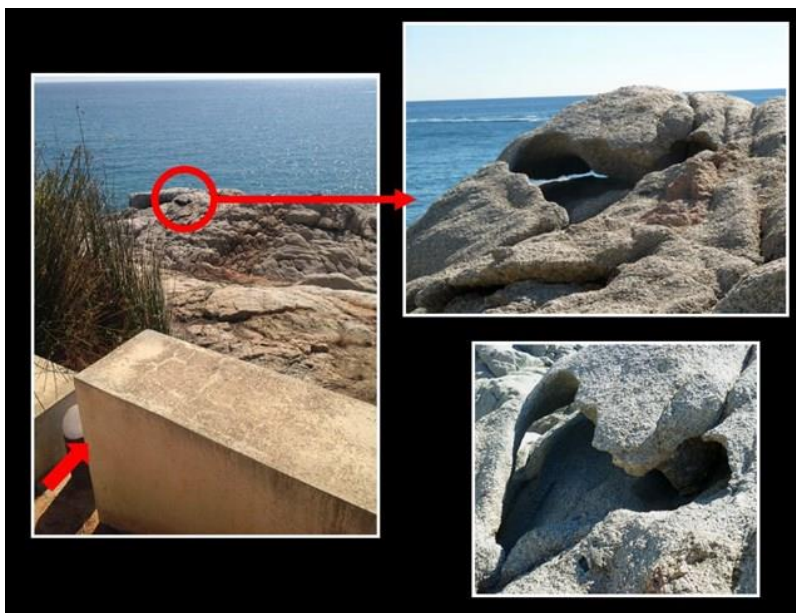
PAG 3 : Zona de Roques Blanques.(WP 03)



L'interès principal de la zona està relacionat amb els processos geològics de tipus magmàtics, no obstant, presenta un interès important en relació amb els processos geològics externs ja que mostra de manera espectacular l'evolució d'una costa granítica per l'acció de l'erosió marina, posant en evidència el diferent comportament dels materials i els condicionants estructurals com hem vist en les diferents cales i freus

que hem vist en el recorregut.

1.- Les coordenades ens portaran fins a una roca foradada, com una finestra.. Aquestes finestres es diuen taffoni i són molt freqüents a les roques granítiques arran de mar. La sal del mar s'infiltra a les esquerdes i quan l'aigua s'evapora es formen cristalls que exerceixen pressió i esquerden la roca. Aquest procés de meteorització evoluciona per disgregació granular i disgregació en plaques a partir d'una zona de debilitat de la roca. Des del punt inicial, la disgregació es propaga radialment cap a l'interior de la roca i forma una cúpula que es va engrandint.



2.- Baixant cap a les roques per visitar el taffoni (entrada per la fletxa) ens trobem amb uns filons de aplita (2) de color rosa-ataronjat clar, de textura fina amb cristalls molt petits a causa d'un refredament ràpid i de composició igual al granit.



3.- Al final dels filons de aplita podem veure un dipòsit de blocs arrodonits (3) per l'erosió de les onades.

4.- Des de les proximitats del taffoni, direcció NW, podem veure grans roques de granodiorita amb megacristalls, fàcilment visibles (brillen) en un dia assolellat. En aquestes roques veiem unes taques negres arrodonides corresponents als denominats enclavaments o "gabarros". Corresponen a fragments d'altres roques ígnies (semblants a diorites) que ja existien quan el

magma encaixava. Són arrodonits perquè dins el magma s'anaven desgastant. Es pot observar que alguns d'aquests enclavaments o "gabarros" presenta al·lèols d'erosió.



Fonts :

.- "GEÒTOP 358 - ROQUES GRANÍTIQUES DE S'AGARÓ"

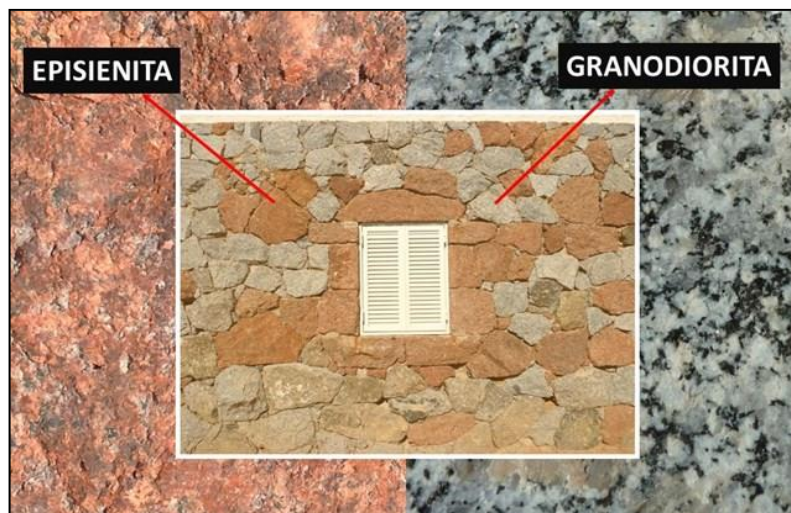
Departament de Medi Ambient i Habitatge - Generalitat de Catalunya. 2004

.- "ITINERARI GEOLÒGIC PEL CAMÍ DE RONDA DE S'AGARÓ"

Pallí / Roqué - Col·lecció: DIALOGANT AMB LES PEDRES- 1996.

.- "S'AGARÓ - SA CONCA, ITINERARI GEOLÒGIC" – 2011

<http://www.slideshare.net/xvilahur/sagar-sa-conca-itinerari-geolgc>



Manel Alvarez Cros

UN ARBRE

L'AMETLLER (*Prunus dulcis*)

L'ametller és un arbre frutier que pot arribar a fer 10m. Pertany a la família de les rosàcies. Originari de l'oest asiàtic i del nord-est d'Àfrica, va ser introduït a Europa al segle VI i V a. de C. Ara el podem trobar a tota l'àrea mediterrània on és conreat, encara que molts d'aquest arbres han crescut de forma assilvestrada. A l'ametller no li agraden les gelades ni el vent fort, viu millor als terrenys calcaris i està ben adaptat a viure en terrenys secs i pedregosos.

El seu tronc es llenyós, marró quan és jove i gris quan l'arbre és adult.

Les flors són realment precioses, d'un color blanc lleugerament rosat. Apareixen abans que les fulles entre els mesos de gener i febrer i ens alegren la vista durant aquests mesos de fred, donant la sensació de que aviat arribarà el bon temps.

Les fulles son caduques, d'un verd intens que poden arribar als 12cm de longitud.

El seu fruit es l'ametlla, que es dona entre els mesos d'agost i octubre, de color verd-grogenc, són drupes ovals i tomentoses que a dins contenen un os on hi ha una o dues llavors comestibles. Hi ha diverses varietats d'ametlles que es classifiquen en dos grups: les dolces i les amargants.

La fusta de l'ametller és vermellosa i compacta, fàcil de polir i de donar-li forma.

El nom ametller deriva d'ametlla que prové del llatí *amygdala*. El nom científic prové del llatí *prunus* que significa cirerer silvestre.

L'ametlla conté hidrats de carboni, aigua, cel·lulosa, proteïna, greixos, vitamines B i D i minerals, com magnesi, fòsfor, ferro, calci, potassi i zinc. La varietat dolça té sucre i, per tant, els diabètics han d'anar amb compte amb el seu consum. També tenen un alt valor energètic i son força calòriques. Dins dels seus usos medicinals trobem l'oli d'ametlla per al tractament de problemes

de pell, com dermatitis, pell seca o cremades superficials.



Com a aliment o per l'ús culinari hi ha moltes alternatives. Es poden menjar crues, torrades, caramel·litzades, fregides, salades, per fer postres, per fer picades, per salses com el romesco, el xató o la salsa per als calçots, per afegir-les a estofats, per fer licors com el famós *Amaretto*, per fer llet vegetal i sense oblidar-la com a ingredient principal del massapà i del típic torró tou d'ametlles.

A la ametlla també se la pot anomenar ametlla i ametlló quan és verd.

Algunes frases curioses: Florir l'ametller... tornar-se els cabells blancs. Vols conèixer el gener? Mira l'ametller. A despit del febrer floreix l'ametller. Quan el març trona, l'ametlla és bona.

Mònica López García

UNA RECEPTE

BEGUDA VEGETAL D'AMETLLES (LLET D'AMETLLES)



© Mònica López García - 22/02/18

1 got ple d'ametlles dolces
i crues amb pell o sense
pell
3 gots d'aigua mineral

Cobrir les ametlles amb aigua i deixar-les unes 12h en remull. Veureu que, després d'aquest temps, les ametlles hauran quedat toves. Esbandir les ametlles i llençar l'aigua sobrant. Poseu-les a la liquadora amb els tres gots d'aigua i tritureu tot molt bé. Passeu aquest líquid per un colador fi, mirant que no quedi cap resta d'ametlles, posar el líquid

net en gots i ja es podrà beure. Si voleu donar més viscositat a la beguda podeu afegir unes gotes d'oli de gira-sol, o si preferiu donar-li un gust complementari podeu posar una mica de canyella. Si no teniu liquadora podeu fer servir una batidora,. Costa una mica més però el resultat és igual de bo. La llet d'ametlles es una bona alternativa a la llet de vaca convencional. Té moltes vitamines, proteïna i calci i la podeu beure sola, calenta amb cafè, amb xocolata, freda... té un gust molt especial, proveu-la!

Mònica López García

EL FONOLL

En llatí *Foeniculum vulgare*. Es una planta que s'acostuma a trobar arreu, sobre tot, als prats, sembrats i marges dels camins. És originària del Mediterrani i s'utilitza tant a la cuina com a la cosmètica, però sobre tot com a herba remeiera. Dioscòrides ja ens parla de les seves propietats curatives des de l'antiga Grècia.

El fonoll té oli essencial, amb la seva olor tant característica, repartit per tota la planta, però sobre tot als seus petits fruits. En els dies de més calor de l'estiu, una branqueta a la boca és suficient per refrescar-nos.

Té tropisme sobre l'aparell digestiu; ajuda a fer la digestió, impedeix la formació de gasos i afavoreix a la seva expulsió. També és diürètic i depuratiu. Entre d'altres propietats que té el fonoll és que actua sobre l'aparell respiratori perquè és expectorant i antitussigen. Podem fer la llista encara més llarga afegint que és bona



© Albert Mallol Camprubí - 20/08/14

per problemes als ulls i per una bona salut de les genives.

Nutricionalment, ens proporciona vitamines A, C i B i minerals com el potassi, calci,

magnesi, ferro i seleni. A la cuina l'utilitzem per a condimentar els plats pel seu sabor anisat o posant-lo a les amanides; sense oblidar l'adob per les olives.

Esther Pardo Gimeno

UN POEMA

FONOLL

*Cargolins en processó,
enfilen l'ombrel·la del fonoll.*

Tots sols s'adoben.

*L'àvia,
els desgrana a la galleda.*

*Quar a la cuina
els aboqui a la cassola,
hi duran l'aroma.*

Esther Pardo Gimeno

UNS APUNTS DE FOTOGRAFIA DE NATURA.

AMB LA LLEI A LA MÀ

Fa més de 25 anys, a causa del creixement progressiu de les activitats en el medi natural i la massificació a què ja estaven sotmesos alguns espais naturals catalans, el govern de la Generalitat va creure necessària la regulació de les activitats fotogràfiques, científiques i esportives amb la finalitat de preservar les espècies protegides en perill d'extinció. Aquest conjunt d'activitats, la majoria de les vegades per ignorància, poden causar greus molèsties a la fauna salvatge, perjudicant-la, però també poden alterar l'equilibri de l'espai natural i arribar, fins i tot, a la seva destrucció.

Us presento el DECRET 148/1992, de 9 de juny, pel qual es regulen les activitats fotogràfiques, científiques i esportives que poden afectar les espècies de la fauna salvatge, que va ser publicat en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, número 1618, el 13/07/1992.

Tant els observadors, com els professionals o aficionats a la fotografia de fauna, hem de tenir coneixement d'aquest decret perquè ens informa del grau de sensibilitat que tenen les diferents espècies de fauna salvatge autòctona, mamífers i ocells, vers les molèsties provocades per l'home durant el període de reproducció, entès aquest període des del començament del zel fins a l'emancipació de les cries o els polls. Depenent de l'espècie, aquest període és molt variable i pot arribar fins als 6 mesos, per exemple, motiu pel qual haurem de buscar informació fidedigna sobre cadascuna d'elles.

En el decret, segons el grau de sensibilitat esmentat anteriorment, les espècies estan dividides en tres categories: poc sensibles, sensibles i molt sensibles.

En el llistat d'espècies "sensibles", en tenim unes quantes que crien a la Vall d'Aro i rodalies, com són l'oreneta cua-rogenca, el milà negre, el falcó pelegrí, el coriol petit i el duc, entre d'altres; i entre les espècies "molt sensibles", hi tenim el corb marí

emplomallat i l'àliga cuabarrada. En tots dos casos, cal demanar una autorització a l'administració per obtenir-ne fotografies i, fins i tot, per a la seva observació en el sector de cria; però en el cas de les espècies molt sensibles, la sol·licitud, a més a més, ha d'estar recolzada per certs estudis i pel fet de tenir experiència en aquest camp. Tot i així, en aquest darrer cas, les autoritzacions seran concedides de manera excepcional sempre i quan hi hagi la garantia que els beneficis obtinguts seran superiors als perjudicis que puguin comportar aquestes activitats. Per fotografiar les espècies "poc sensibles" (cabusset, fofja vulgar, totes les mallerengues, bernat pescaire, etc.) no caldrà cap autorització, tot i que, per no molestar, cal tenir present el codi ètic de les associacions de fotògrafs de natura. Us recomano, però, que us el llegiu de dalt a baix perquè hi molta més informació que,



© Rosa Matesanz Torrent - 09/05/14

de ben segur, us serà molt útil. Preservar les espècies del territori on vivim és així de simple:

http://dogc.gencat.cat/ca/pdogc_canals_interns/pdogc_resultats_fitxa/?action=fitxa&documentId=77928

http://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/patrimoni_natural/fauna-autoctona-protegida/autoritzacions/fotografia_filmacio_observacio/

Rosa Matesanz Torrent

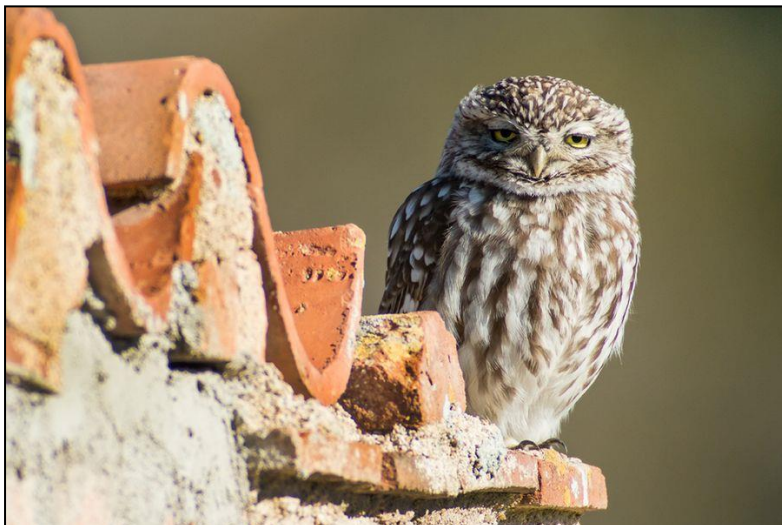
UNA DE FOTOGRAFIES BONIQUES O CURIOSSES...

... de la Rosa Matesanz Torrent



◀ Bernat pescaire *Ardea cinerea*, capturant un talpó *Microtus duodecimcostatus*. Parc dels Estanys, Castell-Platja d'Aro. 21/12/17.

► Parella de ducs *Bubo bubo*. Detectada per Jaume Ramot García, un dia rúfol a la vall del Ridaura. 04/02/18.



◀ Mussol *Athene noctua*. Posat sobre el forat on té casa seva. Castell-Platja d'Aro. 09/02/18.

... de la Mònica López García



◀ Lluna plena (superlluna). Platja de Sant Feliu de Guíxols. 31/01/18.

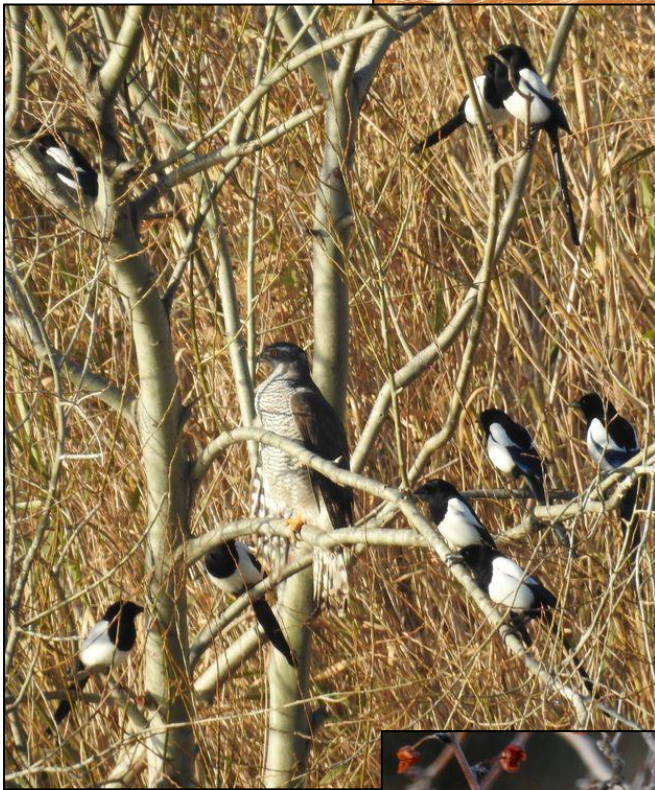
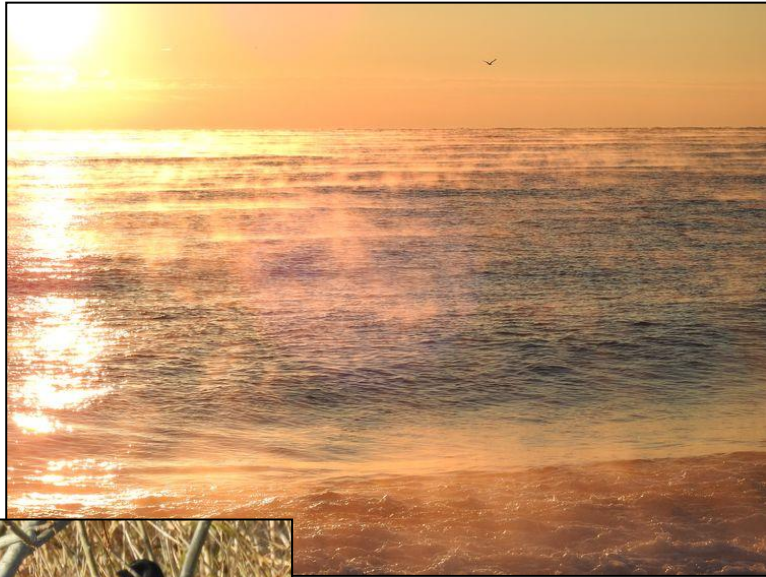
▶ *Iris unguicularis*. Monticalvari, Sant Feliu de Guíxols. 18/01/18.



◀ Empusa *Empusa pennata*. Perfectament camuflada, prop de Sant Amanç, Sant Feliu de Guíxols. 29/01/18.

... d'en Carlos Alvarez-Cros

Un mar fumejant davant la desembocadura del Ridaura, un matí de fred del 09/02/18. ►



◄ Astor *Accipiter gentilis*, rodejat i escridassat per un estol de garses *Pica pica*, mentre s'eixugava el plomatge, després del bany matutí al Parc dels Estanys de Platja d'Aro. 09/02/18.

Masclle de tallarol de casquet *Sylvia atricapilla*, esmorzant prop de la desembocadura del Ridaura, el 19/02/18. ►



UNA IMATGE VAL MÉS QUE...



Aquest jove de tenca *Tinca tinca*, captat per l'Aniol Negre Albertí, a Can Duran del Gatellar, a Santa Cristina d'Aro, el 15/01/18, constitueix la primera citació d'aquesta espècie a la vall.

Desafortunat primer hivern de gavià argentat *Larus michahellis* que, malgrat anar a l'abocador de Solius, no es podia alimentar en dur clavats un art de pesca esportiva. Carlos Alvarez Cros, 19/01/18.



La Rosa Matesanz Torrent captà aquest segon any de calàbria grossa *Gavia immer*, davant la desembocadura del Ridaura, a Platja d'Aro, el 20/01/18. Aquesta constitueix la tercera citació d'aquesta espècie a les aigües de la vall, on no s'observava des de 2005.

La Núria Formatger Masferrer sorprengué aquest mascle de faisà *Phasianus colchicus*, intentant seduir una garsa *Pica pica*, al Parc dels Estanys de Platja d'Aro. 03/02/18.



També al Parc dels Estanys de Platja d'Aro, el 18/02/18, la Núria Formatger Masferrer, captà aquesta escena íntima d'una parella de gavians argentats *Larus michahellis*, on s'aprecia perfectament la diferència de grandària entre mascle i femella.

El 05/03/18, a l'abocador de Solius, en Carlos Alvarez Cros, certificà la puntualitat del milà negre *Milvus migrans*, en captar el primer exemplar de l'any.



STERNA EN ACCIÓ



El 16 de desembre, en Josep Callol dóna al Grup de Natura Sterna, una caixa per a rats penats i dues per a rapinyaires nocturns. La primera s'instal·la al Parc dels Estanys a primers de gener.

De fet, el 28 d'octubre, en Josep Callol havia donat diverses caixes niu per a ocells insectívors, algunes de les quals es varen instal·lar l'endemà al mas Plaça de Tallades, a Santa Cristina d'Aro.



© Jaume Ramot Garcia - 16/12/17



28/10/17



© Carlos Alvarez-Cros - 29/10/17



El 16 de desembre, s'instal·la una caixa niu per a òliba sota un pont que sol sovintejar l'espècie.



© Rosa Matesanz Torrent - 16/12/17



El 17 de desembre, la Xarxa de Comunicació Local (60 tv locals i canal 159 de Movistar+) emeté el programa 1món.cat, dedicat al Pessebre Vivent de Castell d'Aro. El mateix programa inclogué una entrevista amb el president del Grup de Natura Sterna, Jaume Ramot García.



© Carlos Álvarez-Cros - 17/12/17



També, a mitjan desembre, veié la llum el tercer número d'aquesta revista.

El podeu trobar a:

http://www.grupnaturasterna.org/wp-content/uploads/2017/06/Revista_Sterna_001.pdf

Si voleu col·laborar-hi, envieu un correu a l'adreça de correu electrònic: vallridaura@yahoo.es o al correu de contacte del Grup de Natura Sterna: sterna@yahogroups.com



Més o menys al mateix temps, a l'apartat de papallones del web dels ocells de la vall del Ridaura

(<http://ocellvallridaura.000webhostapp.com/Papallones/Papallones.html>),

s'incorpora l'origen etimològic dels noms científics de cada una de les espècies llistades.

Per exemple, la de la imatge, és la papallona de la c blanca *Polygonia c-album*.

Polygonia és un vocable compost pels termes grecs *polys* i *gonia*, que signifiquen molts i angle, respectivament, ja que les seves ales són molt angulosos.



C-album, en llatí, és ce (lletra) blanca, perquè llueixen una lletra C blanca al revers de les ales superiors.



El 22 de desembre, a Castell-Platja d'Aro, el Grup de Natura Sterna muntà un taller de manualitats nadalenques pels més petits.



© Jaume Ramot García - 22/12/17



© Jaume Ramot García - 22/12/17



A final d'any, es constata una forta afectació de la part alta del Ridaura, pel pas de la marató de l'Ardenya i el trànsit de motos de muntanya. Aquesta és una àrea d'altíssim valor



© Rosa Matesanz Torrent - 26/12/17

ecològic. Només per citar dos exemples, aquesta zona és el darrer reducte a Catalunya de l'herba de la gota o dròsera, *Drosera rotundifolia* i de l'espiga d'aigua, *Potamogeton polygonifolius*. En un altre país, aquest indret estaria gelosament protegit i vigilat... Ens preguntem: senyors organitzadors i administracions competents, és realment imprescindible fer passar cap a mil persones en un dia per aquí? Qui ha de vigilar i impedir que les motos no passin un dia sí i altre també sobre aquest tresor?



© Rosa Matesanz Torrent - 26/12/17

<http://www.radiocapital.cat/ecologistes-denuncien-el-pas-de-motos-en-el-tram-alt-del-ridaura/>



A primers de gener, es constatà la represa de les obres a la zona de la Conca. Segons el Sr. Pedro Torres, portaveu d'ICV a l'ajuntament de Castell-Platja d'Aro, les obres no comptaven amb la llicència d'ocupació (ni s'havia demanat) de la zona on treballava la màquina. D'altra banda, l'expedient sancionador de l'anterior llicència d'obres, obert arran de la comunicació feta per alguns veïns i pel Grup de Natura Sterna, el febrer de 2017, encara estava per desenvolupar...

El cas és que sembla que no tan sols no s'ha restaurat la zona de domini públic afectada, sinó que s'hi incrementa l'impacte.

Podeu trobar informació addicional a:

<http://www.elpuntavui.cat/territori/article/6-urbanisme/1314877-reprenen-l-obra-de-l-ascensor-privat-a-sa-conca-de-s-agaro.html>



https://www.google.es/search?source=hp&ei=8xZwWvWLDcPXUc6pv9gB&q=conca+multa+xavi&og=conca+multa+xavi&gs_l=psy-ab.3...113971.122374.0.122949.18.16.0.0.0.0.0.0.0...0...1c.1.64.psy-ab..18.0.0.0...0.LGihiZwi7BY



El 10 de gener es detecta diversos cadàvers de tórtora turca *Sterptopelia decaocto* a un jardí de Castell d'Aro, sense cap signe de violència. Malaltia epidèmica? Enverinament?...





L'11 de gener, prop de la font del Ferro de Castell d'Aro, es trobà un aligot comú *Buteo buteo* ferit, que es lliurà als Agents Rurals. Aquest el portaren al centre de Recuperació de Fauna Salvatge dels Aiguamolls de l'Empordà, on es constatà que tenia 22 perdigons a diferents parts del cos i diverses fractures a l'ala dreta. S'intentà la seva recuperació.



No és la primera espècie protegida que es troba tirotejada a la zona... Potser els responsables d'aquesta àrea privada de caça i l'administració haurien de prendre algunes mesures...



Els dies 12 i 13 de gener, es realitza el cens anual internacional d'aus aquàtiques i marines hivernants, coordinat pel Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya.



Podeu consultar el resultat a:

http://ocellvallridaura.000webhostapp.com/Censos/Cens_vall_2018.pdf



El 13 de gener, entre can Pei i la Punta d'en Bosch, a Sant Feliu de Guíxols, es descobrí una escala il·legal bastida a un penya-segat litoral, fet que es posà en coneixement de les administracions competents.



© Rosa Matesanz Torrent - 14/01/18



© Jaume Ramot Garcia - 13/01/18



El 14 de gener, al Remei, a Castell d'Aro, es trobà un altre aligot comú *Buteo buteo*, aparentment enverinat, que es lliurà als Agents Rurals. Aquests el portaren al centre de Recuperació de Fauna Salvatge dels Aiguamolls de l'Empordà. Aquest fet podria tenir relació amb l'episodi del dia 10, de l'aparició de diversos cadàvers de tórtora turca. Uns dies més tard, un altre exemplar d'aligot va ser trobat mort allà a prop.



Les interaccions de les activitats esportives amb els valors naturals mereixen atenció. L'escalada no n'és cap excepció i per això, des del Grup de Natura Sterna, en coordinació amb la Universitat de Girona, vam reunir-nos amb els Serveis Territorials de la Generalitat ara fa uns 4 anys per tractar de l'escalada a l'Ardenya. Ens van encomanar la redacció d'un informe que els vam presentar poques setmanes després. Aquella proposta però, va quedar aturada i no es va tirar endavant cap regulació de l'espai. Passats aquests 4 anys, a sol·licitud de la mateixa administració, altre cop ens hem reunit amb la Generalitat per tornar-ho a treballar, establint una regulació de l'escalada en tot el sector que implicarà consensuar diferents mesures: sectors permesos tot l'any, temporalitat permesa en altres sectors i



© Carlos Alvarez-Cros - 18/02/18

prohibició també en altres. D'aquesta manera les activitats al medi natural podran ser compatibles amb la conservació del mateix (flora, fauna i hàbitats). Unes mesures que no arribaran però a suposar les màximes expectatives que volíem des de Sterna.



El Grup de Natura Sterna es vol adherir al reconeixement que la Policia Local de Castell-Platja d'Aro ha rebut per la feina que fa de sensibilització ambiental i tinença responsable d'animals entre l'alumnat del municipi. El projecte educatiu, que ja fa diversos anys que es desenvolupa, ha estat reconegut per la *Red de Protección Animal* com una pràctica d'èxit.

El premi fou lliurat a Madrid, en el marc de la VI Trobada Estatal de Responsables de Seguretat Local, i va ser recollit per l'Inspector David Puertas i els agents Esther Callol, Javier Gallego i Josep Maria Vivo, que són els que fan les xerrades a les escoles. Enhorabona!



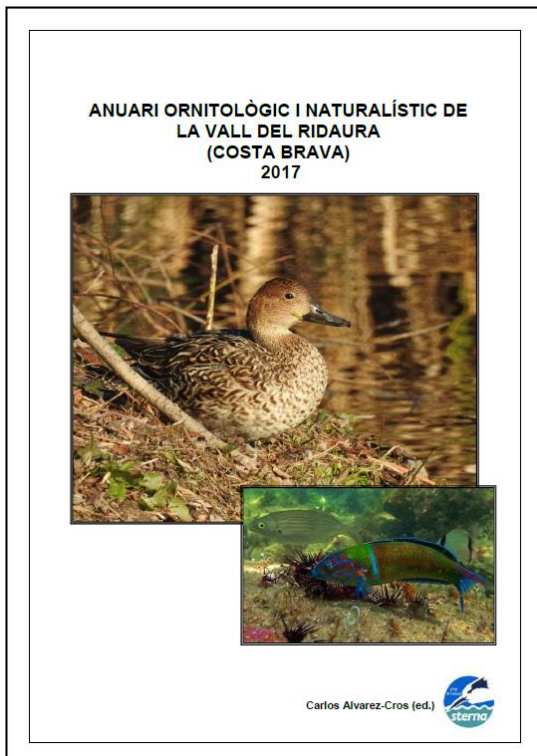
A finals de gener veié la llum l'Anuari ornitològic i naturalístic de la vall del Ridaura, 2017. El podeu trobar a:

<http://ocellvallridaura.000webhostapp.com/Anuaris/Anuaris.html>

Aquest any incorpora diverses novetats, com un sumari i un índex. Apart de les dades d'ocells, mamífers, rèptils, amfibis, papallones diürnes i plantes superiors, incorpora dades de nous grups d'organismes: peixos marins i d'aigües continentals, invertebrats marins i odonats. També dades meteorològiques de l'observatori municipal de Santa Cristina d'Aro.

Agraïm profundament les aportacions de tots els col·laboradors i us encoratgem a participar-hi. Ja estem treballant en el del 2018! Per comunicar les dades es recomana l'ús del portal web Ornitho.cat (www.ornitho.cat) ja que, a més, s'integraran al conjunt de dades del territori català, incrementant el seu valor particular i el del conjunt. En tot cas, també es poden enviar directament al coordinador, a l'adreça de correu electrònic: vallridaura@yahoo.es o al correu de contacte

del Grup de Natura Sterna: sterna@yahoogroups.com





Al número 1 de la nostra Revista fèiem públic el nostre malestar pel gran nombre d'atropellaments de rapinyaires nocturns que es produeixen a les nostres carreteres, especialment a la C31. Els informes de Sterna i la UdeG adreçats a les administracions sembla que han donat fruits. El 30 de gener sortí a contractació pública el Contracte de serveis per a l'assistència tècnica per la redacció de l'Estudi ambiental. Millora Connectivitat. Estudi de mitigació dels efectes sobre



les poblacions d'avifauna en les carreteres C-31 entre el PK 319+000 i el PK 320+600 a Santa Cristina d'Aro i de la C-65 entre el PK 4+000 i el PK 312+000 de la C-31 a Calonge al Baix Empordà. Esperem que sigui el començament d'una solució no massa llunyana.

https://contractaciopublica.gencat.cat/ecofin_pscp/AppJava/notice.pscp?idDoc=28750491&advancedSearch=false&reqCode=viewCn&

Ràdio Capital es feu ressò del tema: <https://www.radiocapital.cat/estudiaran-limpacte-de-lautovia-sobre-les-aus-del-baix-emporda/>



També al número 1 de la nostra Revista informàvem del nostre rebuig al projecte d'ampliació de la bocana del Port d'Aro, i de la presentació d'un plec d'al·legacions d'oposició a les opcions més agressives. Per fi, la Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural de la Generalitat ha rebutjat el projecte inicial i s'ha pronunciat favorablement –amb condicionants– a la declaració d'impacte ambiental de l'alternativa menys agressiva.

Podeu trobar informació addicional a:

<http://www.diaridegirona.cat/baix-emporda/2018/02/02/lestudi-dimpacte-ambiental-enterradic/893648.html>



El 13 de febrer, al web dels Ocells de la vall del Ridaura, s'incorporà un llistat de bolets elaborat per Miquel Àngel Pérez-De-Gregorio, amb dades seves i de Joaquim Carbó. Tot i restringit al terme de Santa Cristina d'Aro, en un futur, s'ampliarà aquest llistat amb dades de més indrets de la vall.

Reig *Amanita caesarea*.
Miquel Àngel Pérez-De-Gregorio.
07/10/2001



<http://ocellvallridaura.000webhostapp.com/Bolets/RECUILL%20DE%20BOLETS%20DE%20LA%20VALL%20DEL%20RIDAURA.pdf>



El 14 de febrer, en Jaume Ramot pronuncià una conferència al Aula Cultural del Centre Cívic Tueda de Sant Feliu de Guíxols, sota el títol de "Diverses espècies invasores".



© Rosa Matesanz Torrent - 14/02/18



Al febrer, membres del Grup de Natura Sterna col·laboraren amb l'ajuntament de Palamós en l'organització d'unes jornades de descobriment del món dels ocells i portaren a terme tasques de monitoratge d'algunes de les jornades.

AQUEST HIVERN... DESCOBRIM ELS OCELLS

17 DE FEBRER INTRODUCCIÓ AL MÓN DE L'ORNITOLOGIA XERRADA EXPLICATIVA I FABRICACIÓ D'UNA CAIXA NIU AMB LA COL·LABORACIÓ DEL GRUP DE NATURA STERNA CAN PERE TIA A LA TARDA	3 DE MARÇ SESSIÓ D'ANEL·LAMENT D'OCELLS DE LES GAVARRES AMB GALANTHUS NATURA CAN PERE TIA AL MATÍ
24 DE FEBRER DESCOBRIM LES AUS DEL LITORAL CONEIXEREM LES ESPÈCIES D'OCELLS QUE CONVUEIEN AMB NOSALTRES MENTRE PASSEgem PER LA NOSTRA COSTA AMB EL GRUP DE NATURA STERNA	4 DE MARÇ ELS MUSSOLLS I LES EGAGRÒPILES DESCOBRIM ELS SECRETS D'AQUESTS ANIMALS TAN ESPECIALS QUE HABITEN ALS NOSTRES BOSCOS AMB EN DANIEL CASTRO CAN PERE TIA AL MATÍ

CONCURS INSTAGRAM
"EL DESPERTAR DE LA PRIMAVERA"
FOTOGRAFIEU UN ELEMENT QUE MOSTRI LA TRANSICIÓ ENTRE L'HIVERN I LA PRIMAVERA I PODREU GUANYAR UN FANTÀSTIC MENÚ PER A DUES PERSONES
CONSULTEU LES BASES AL FACEBOOK DE @NATURAPALAMOS

Totes les activitats són gratuïtes i tenen places limitades. A totes cal una inscripció prèvia a través del correu electrònic. Per a més informació sobre les activitats podreu contactar amb el Grup de Natura Sterna o amb l'Ajuntament de Palamós. L'Ajuntament es reserva el dret d'admissió.



© Rosa Matesanz Torrent - 17/02/18



© Jofre de Febrer Bonilla - 24/02/18



El 21 de febrer, durant una jornada d'inspecció de manteniment de la Font Coberta de Castell d'Aro, es detectà un abocament de residus de jardineria al camí d'accés, fet que es posà en coneixement de l'Ajuntament de la vila.



© Jaume Romat Garcia - 21/02/18



El 23 de febrer, agents del SEPRONA de la Guardia Civil, sorprenghen un ocellaire furtiu en plena feina, al puig de les Bateria de Sant Feliu de Guíxols, al que confiscaren els ocells que feia servir de reclam.



289-GI-078
41,76137, 2,95897, 23°
24 febr. 2018 10.59.04



La col·laboració amb Sterna fructifica amb la gran tasca de l'ADF Gavarres Marítima! L'associació portà a terme la neteja i recuperació de l'accés a la Font Coberta! Moltes gràcies per la vostra entrega en la conservació de patrimoni natural!



El 3 de març tingué lloc el dinar anual de socis del Grup de Natura Sterna, amb un gran èxit d'assistència.

Aquesta ocasió serví perquè alguns membres ens poguessin conèixer personalment, per retrobar vells amics i, sobre tot, per passar una estona molt agradable i enriquidora.

A l'hora del cafè s'exposà i es posà en valor les diferents activitats portades a terme durant l'any, així com els projectes de futur.



© Jaume Ramot García - 03/03/18



El 7 de març, el nostre president, Jaume Ramot, assistí com a ponent al segon seminari del projecte ISACC TorDelta “La posada en valor de la riquesa de la biodiversitat en el Delta de la Tordera”, per explicar l'experiència del nostre grup en la creació i desenvolupament del Parc dels Estanys de Castell-Platja d'Aro.



CARTES DELS LECTORS

Podeu adreçar els vostres escrits per aquesta secció al correu: sterna@yahoogroups.com. Recordeu que sempre tindran una connexió amb la natura, no superaran les 200 paraules i no contindran elements ofensius per a cap persona o col·lectiu. És indispensable que l'autor s'identifiqui amb nom, cognoms i DNI. El Consell editorial es reserva els drets de publicació dels escrits i de resumir-los si superen l'extensió establerta.

TOT PLEGAT

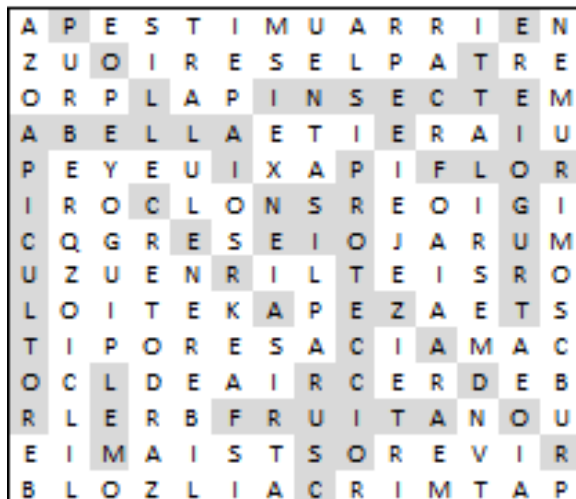
Quan, al gener de 1990, vaig ajudar a crear el Grup de Natura Sterna, ho vaig fer amb un esperit positiu, de fer coses, de millorar el nostre entorn, de crear una conscienciació ambiental positiva i augmentar la biodiversitat de la vall del Ridaura. Malgrat que hem fet molt, és desencoratjador constatar com un dia rere l'altre s'hi acumulen agressions de tota mena. No em fan menys mal les legals, les que es perpetren a l'empara de lleis que només beneficien a uns quants i a curt termini i que, al meu parer, se'ns tornaran en contra. I què dir de la desídia i/o la falta de mitjans de les diferents administracions

que han de vetllar pel compliment de tota mena de normatives protectores que, al capdavant esdevenen inútils? I dels suposats amants de la natura, que l'agredeixen constantment i contínuament per ignorància o al·legant-la, en el millor dels casos, o conscientment en el pitjor?

Tot plegat, després de tants anys, cansa... i hi ha dies que, tot i les petites victòries, ho engegaries tot a rodar. Perquè tots els nostres esforços s'haurien de dedicar a fer en positiu i uns i altres semblen entestats a no permetre'ns-ho.

Carlos Alvarez-Cros

SOLUCIÓ A LA SOPA DE LLETRES I A L'ENDEVINALLA



L'ABELLA

Vols ser soci/a de Sterna? És gratis!

Si voleu ser socis del Grup de Natura Sterna només ens heu d'enviar un correu electrònic a l'adreça: sterna@yahoogroups.com amb aquestes dades:

Nom i cognoms

DNI

Adreça de correu electrònic

Telèfon mòbil

Telèfon fix

Una vegada rebudes, us enviarem un carnet de soci que podreu imprimir i retallar o portar al mòbil. Pel fet de ser soci, tindreu prioritat en les activitats del Grup, podreu col·laborar i presentar iniciatives i rebreu a la vostra adreça de correu electrònic la Revista de Sterna.

Si, a més, voleu **ser soci padrí** i contribuir a les despeses del Grup, podeu fer un **donatiu anual de l'import que ens digueu, amb un mínim de 25€**, que se us carregarà al número de compte corrent que ens indiqueu.

Si volguéssiu fer una **aportació puntual**, poseu-vos en contacte amb nosaltres a sterna@yahoogroups.com

Si vols col·laborar en la revista o tens alguna idea interessant o algun suggeriment, fes-nos-ho saber. Envia un correu a: sterna@yahoogroups.com

Estigues informat del que fem i del que passa a la vall.



<https://es-es.facebook.com/Grup-de-Natura-Sterna-164351910300211/>

CONTRAPORTADA: ART I NATURA. El Bosco: gran pintor i ornitòleg

Avui reproduïm el fragment central esquerre del panell central del tríptic "El Jardí de les Delícies" d'El Bosco (1450-1516), conegut com Jheronimus Bosch o Hieronymus Bosch, nascut al ducat de Brabant, a l'actual Holanda. Va ser autor d'una obra excepcional, tant per l'extraordinària inventiva de les seves figuracions, el temes



tractats i la tècnica pictòrica aplicada.

Aquest tríptic és, possiblement, l'obra més enigmàtica de la Història de l'Art i la més afamada i singular d'aquest autor. El seu origen es situa a l'any 1500, o potser abans, a un castell de Breda, propietat de la Casa de Nassau. Posteriorment, va ser propietat del prior de l'ordre de San Joan, Fernando de Toledo i, finalment, Felip II, al 1593, el va instal·lar al monestir de l'Escorial fins a la Guerra Civil i, al 1939, s'incorporà al Museo del Prado com a dipòsit del Patrimoni Nacional. No està signat ni documentat, però ningú dubta que és un original d'El Bosco.

A la imatge que reproduïm hi trobem barrejats patiment, sentit de l'humor i erotisme. Hi veiem gent nua damunt ocells gegants: un blauet (símbol de la hipocresia), una femella d'ànec collverd, una puput (símbol de les falses doctrines), un picot verd, un pit-roig (que simbolitza la lascívia) i una cadenera (que representa al cristianisme) que ofereix raïms a diversos homes, probablement volent simbolitzar la corrupció de l'Església. Sota aquests, hi ha un mascle d'ànec collverd ajagut i un gamarús (que simbolitza l'heretgia).

"El Jardí de les Delícies" és una de les creacions més enigmàtiques d'El Bosco. Sabem molt poc de quina intenció tenia quan pintava els objectes, figures i personatges d'una manera tan estranya. El que sí podem dir, a la vista de les setanta espècies que apareixen al tríptic, és que el món animal

l'interessava molt i, possiblement, va ser un gran afeccionat a l'ornitologia, doncs va pintar més de sis-cents exemplars d'ocells i és el grup faunístic més representat en aquesta obra. Fixeu-vos en quina precisió capta la postura dels ocells quan estan a terra o el tipus de vol. En un temps que no hi havia fotografia, ens fa concloure que només un amant dels ocells pot aconseguir aquesta precisió.

Una pregunta que tothom es fa és per què creà aquests éssers i aquest món delirant i fantasiós? Quin significat té? Què ens volia transmetre? No ho sabem. Una cosa és evident, la imaginació d'El Bosco era extraordinària i podia ser un simple divertiment, però també hi ha qui pensa que patia al·lucinacions com a conseqüència de consumir pa de sègol infectat per un fong, o sègol banyut, que conté una variant del LSD i, per tant, actuava com agent psicotròpic. En qualsevol cas, el probable significat i simbolisme de l'obra de l'artista, devia ser ben conegut pels seus coetanis però s'ha perdut en els temps o ens ha arribat amb interpretacions contradictòries.

Temi Vives